

Zaaknummer :01105246
Ons Kenmerk :ODH1165394
Datum :23-10-2-24

Beschikking

Omgevingswet – Flora- en fauna-activiteiten

Onderwerp

Op 8 mei 2024 hebben wij, namens TenneT TSO, een aanvraag om een omgevingsvergunning ontvangen voor het uitvoeren van flora- en fauna-activiteiten zoals opgenomen in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Omgevingswet. De aanvraag betreft schadelijke handelingen op vogelrichtlijnsoorten en een habitatrictlijnsoort, zoals opgenomen in artikel 11.37 en artikel 11.46 van het Besluit activiteiten leefomgeving ten behoeve van het vernieuwen van een hoogspanningsstation gelegen aan de Carolus Clusiuslaan 30 te Sassenheim. De vergunning wordt gevraagd voor het uitvoeren van schadelijke handelingen zoals genoemd in:

- artikel 11.37, eerste lid, aanhef en onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving voor wat betreft het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren of het opzettelijk wegnemen van nesten van de boomvalk (*Falco subbuteo*), sperwer (*Accipiter nisus*) en de ransuil (*Asio otus*);
- artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*);
- artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder d, van het Besluit activiteiten leefomgeving voor wat betreft het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*).

De omgevingsvergunning wordt aangevraagd voor de periode van 1 juli 2024 tot 1 april 2029.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde vergunning te **verlenen** aan TenneT TSO;
- II. de in het vervolg van dit besluit opgenomen voorschriften te verbinden aan deze vergunning;
- III. de onder “Relevante documenten” genoemde stukken onderdeel te laten zijn van deze vergunning;
- IV. dat deze vergunning geldig is vanaf een dag na bekendmaking van dit besluit tot 1 januari 2033.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Appendices:

- Appendix I: Overzicht werkzaamheden. Kap vindt plaats in rode en gele contouren in plangebied
- Appendix II: Ligging nestplaatsen ransuil (geel), boomvalk (blauw) en de sperwer (oranje)
- Appendix III: Locaties nestmanden in plangebied

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

1. De vergunninghouder dient:
  - a. de start van de flora- en fauna-activiteiten (waaronder ook het ongeschikt maken) uiterlijk twee weken van tevoren te melden;
  - b. het ecologisch werkprotocol voor aanvang van de werkzaamheden op te sturen;
  - c. relevante wijzigingen in de uitvoering uiterlijk één week van tevoren te melden. Het betreft wijzigingen die van invloed kunnen zijn op de effectbeoordeling van de aanvraag en/of de uitvoering van de voorgestelde mitigerende en/of compenserende maatregelen;
  - d. de datum van beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week voor de beëindiging te melden.Bovenstaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres toezichtnatuur@ozhz.nl onder vermelding van 'Flora- en fauna-activiteit'. De meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.
2. De vergunninghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel en eventuele derden die betrokken zijn bij de uitvoering van het project, op de hoogte zijn van de voorschriften in deze omgevingsvergunning en de maatregelen in het rapport 'Activiteitenplan BRP hoogspanningsstation Sassenheim' van 1 oktober 2024 en de aanvullende gegevens 'Reactie op verzoek aanvullende informatie bij aanvraag omgevingsvergunning ff-activiteit met zaaknummer 01096570' van 27 september 2024. Hiervoor dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld. In het ecologisch werkprotocol dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
  - a. de voorwaarden zoals opgenomen in deze vergunning;
  - b. aanduiding van de locatie van het plangebied;
  - c. de locaties van de huidige verblijfplaatsen binnen het plangebied (inclusief foto- en/of kaartmateriaal);
  - d. de uit te voeren werkzaamheden;
  - e. de periode waarin de werkzaamheden uitgevoerd worden;
  - f. de mitigerende en compenserende maatregelen (inclusief foto- en/of kaartmateriaal);
  - g. de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt;
  - h. het logboek van de ecologische begeleiding dat door de deskundige wordt bijgehouden.
3. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze omgevingsvergunning, het ecologisch werkprotocol (inclusief het logboek) op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen, mits leesbaar, digitaal worden getoond.
4. De flora- en fauna-activiteiten dienen begeleid te worden door een ecologisch deskundige¹ zoals bedoeld als in artikel 7.197j, tweede lid, aanhef en onder a, van de Omgevingsregeling.

---

¹ Een ecologisch deskundige is iemand die ecologisch advies geeft en/of werkzaamheden begeleidt op het gebied van leefgebieden en (beschermde) soorten. Hij of zij heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis, voortkomend uit of vergelijkbaar met een afgeronde mbo-, hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt Nederlandse ecologie. De ecologisch deskundige heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek uit te kunnen voeren en advies te kunnen geven. Hij of zij:

- (her)kent de functionaliteit van leefgebieden van (beschermde) soorten;
- heeft kennis van de algemeen erkende onderzoeks- en monitoringsmethoden;
- kan resultaten onderbouwd rapporteren en ecologische werkprotocollen uitwerken;
- kan anticiperen op en heeft voortschrijdend inzicht in het uitvoeren van ecologisch werk in de praktijk.
- kan specifieke ecologische maatregelen toepassen en begeleiden;
- kan aanvragen gericht op soortenbescherming opstellen of daarbij ondersteunen;

5. De vergunninghouder dient, met inachtneming van de voorschriften in deze omgevingsvergunning, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in het rapport 'Activiteitenplan BRP hoogspanningsstation Sassenheim' van 1 oktober 2024 en de aanvullende gegevens 'Reactie op verzoek aanvullende informatie bij aanvraag omgevingsvergunning ff-activiteit met zaaknummer 01096570' van 27 september 2024.
6. Indien één of meerdere in voorschrift 5 bedoelde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit voor de betreffende soort(en) te worden getroffen.
7. Tijdig, uiterlijk één maand voordat de in voorschrift 6 bedoelde maatregelen worden uitgevoerd, dienen deze ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid te worden voorgelegd.
8. De voorzieningen dienen te worden gemeld via het registratieformulier verblijfsvoorzieningen op <https://eloket.odh.nl/verblijfsvoorzieningen>. Hiervoor geldt:
  - a. voor tijdelijke voorzieningen: uiterlijk twee weken na de verzenddatum van deze vergunning;
  - b. voor permanente voorzieningen: uiterlijk één week voor het plaatsen van de permanente voorzieningen.

Specifieke voorschriften

9. De tijdelijke voorzieningen mogen pas verwijderd worden wanneer de gewenningsperiode in acht is genomen en de permanente voorzieningen functioneel zijn. De gewenningsperiode voor de ransuil en de boomvalk is één broedseizoen. De gewenningsperiode voor paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis is drie maanden, waarbij enkel de maanden april tot en met oktober meetellen. De verwijdering dient begeleid te worden door de ecologisch deskundige. Indien blijkt dat de tijdelijke voorziening in gebruik is genomen, mag deze uitsluitend verwijderd worden buiten de kwetsbare periode van de soort en nadat door de deskundige is vastgesteld dat de voorziening is verlaten. Voor de boomvalk, de sperwer en de ransuil geldt het broedseizoen als kwetsbare periode, voor de gewone dwergvleermuis de winterperiode.
10. De alternatieve voorzieningen moeten functioneel zijn voor de periode waarvoor deze worden ingezet. Dit houdt in dat de voorzieningen minimaal één keer per jaar gecontroleerd dienen te worden op functionaliteit en dat – indien nodig – de functionaliteit van de voorziening hersteld wordt. Het controleren op functionaliteit dient uitgevoerd te worden buiten de broedperiode van de ransuil en de boomvalk.

Boomvalk, ransuil en sperwer

11. Het ongeschikt maken van de nestplaatsen van de boomvalk, de sperwer en de ransuil dient verricht te worden onder begeleiding van en na expliciete vrijgave door een ecologisch deskundige (voorschrift 4) en buiten de broedperiode van de boomvalk, de sperwer en de ransuil. Hiervoor dient de periode van 1 maart tot en met 15 september aangehouden te worden, zodat deze voor alle drie de soorten dekkend is. Wanneer door de deskundige wordt geconstateerd dat een nest voorafgaand aan het ongeschikt maken in gebruik is, dient met de werkzaamheden te worden gewacht tot alle individuen het nest vrijwillig hebben verlaten en niet meer afhankelijk zijn van het nest. Van het ongeschikt maken dient verslag te worden gedaan in het logboek (zie voorschrift 2).
12. De maatregelen waarmee de nestplaatsen ongeschikt zijn gemaakt, dienen uiterlijk zeven dagen na afronding van de meest versturende werkzaamheden weer verwijderd te worden.

- zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van soortenbescherming en is werkzaam of aangesloten bij Nederlandse natuurorganisaties, (semi)overheidsinstanties of een (ecologisch) adviesbureau dat bij voorkeur is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

13. De effectiviteit van de nestmanden voor de boomvalk en de ransuil en het functioneren van het essentieel leefgebied voor deze soorten én van de sperwer, dient gedurende drie jaar te worden gemonitord. De monitoring dient te starten vanaf de eerste broedperiode na de start van de werkzaamheden en te worden uitgevoerd door een ecologisch deskundige op het gebied van de boomvalk, de sperwer en de ransuil. Het onderzoek moet worden uitgevoerd conform de Telrichtlijnen SOVON voor de desbetreffende soort^{2,3,4}. Op de monitoring zijn verder de volgende randvoorwaarden van toepassing:
- de resultaten van de monitoring dienen jaarlijks voor 1 december te worden aangeleverd bij omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid;
  - de resultaten dienen te worden opgeleverd in een korte rapportage, waarin in ieder geval dient te worden opgenomen: een heldere conclusie over de functionaliteit van het leefgebied voor de boomvalk, de sperwer en de ransuil en over de effectiviteit van de alternatieve nestplaatsen voor de boomvalk en de ransuil. In deze beoordeling dient meegenomen te worden of de soorten van het plangebied gebruik blijven maken als broedgebied en of de boomvalk en de ransuil gebruik maken van de alternatieve nestplaatsen. Mocht het verwachte resultaat uitblijven, dat de ransuil, boomvalk en sperwer niet meer in het plangebied of de directe omgeving tot broeden komen, en aanwijsbaar zijn toe te schrijven aan de uitvoering van de betreffende maatregelen, dan dient tevens een voorstel voor verdere optimalisatie of extra maatregelen ter goedkeuring te worden voorgelegd aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid;
  - indien de monitoringsresultaten hiertoe aanleiding geven, kunnen er aanvullende maatregelen worden opgelegd;
  - indien uit de monitoring blijkt dat het plangebied nog steeds gebruikt wordt als nestgebied door de boomvalk, de sperwer en de ransuil kan toestemming verzocht worden van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid om de monitoringsverplichting eerder te laten beëindigen.

Gewone dwergvleermuis

- 12 Het ongeschikt maken van de paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis, die **aanwezig is in een boom**, dient uitgevoerd te worden onder begeleiding van de ecologisch deskundige (voorschrift 4). De deskundige dient te allen tijde verslag te doen in het ecologisch logboek (voorschrift 2) van alle handelingen welke een effect hebben op de gewone dwergvleermuis. Aan het ongeschikt maken zijn de volgende voorwaarden verbonden:
- het ongeschikt maken dient te worden uitgevoerd tussen 15 april tot en met 31 oktober;
  - Bij de aanwezigheid vleermuizen óf wanneer blijkt dat de ruimte (de holte, loszittend schors of scheuren) niet goed inspecteerbaar is dienen werende maatregelen getroffen te worden;
  - Dat kunnen op maat gemaakte exclusion flaps zijn óf het inrollen van de stam van de boom met huishoudfolie waarbij de invliegopening(en) vrijgelaten wordt. Zo hebben vleermuizen geen grip tijdens het landen op de stam en kunnen zij niet invliegen;
  - het gebruik van materialen waarin vleermuizen verstrikt kunnen raken of aan vast kunnen plakken of verwonden, zoals (steiger)netten, glaswol of purschuim is niet toegestaan;
  - Om vleermuizen redelijkerwijs de mogelijkheid te geven om de verblijfplaats te verlaten voordat met de werkzaamheden wordt gestart dienen de maatregelen minimaal vijf dagen te worden ingezet, waarvan minimaal drie van de vijf dagen aaneengesloten met gunstige weersomstandigheden (minimaal 10 graden, minder dan 5 Bft en droog). Bij overdag slecht weer en 's avonds anderhalf uur voor zonsondergang tot en met twee uur na zonsondergang goed weer, telt dit nog steeds als een dag met gunstige weersomstandigheden. De weersomstandigheden dienen door de deskundige te worden opgenomen in het logboek;

² <https://stats.sovon.nl/stats/soort/7670>

³ <https://stats.sovon.nl/stats/soort/3100>

⁴ <https://stats.sovon.nl/stats/soort/2690>

- f. na het ongeschikt maken en met inachtneming van de vereiste dagen met gunstige weersomstandigheden, dient een controlebezoek te worden uitgevoerd door de deskundige met behulp van een batdetector om de aanwezigheid van vleermuizen in de bomen uit te sluiten, alvorens het plangebied mag worden vrijgegeven voor het starten van de werkzaamheden;
  - g. bij het ongeschikt maken in het najaar (1 september tot en met 31 oktober) geldt aanvullend op sub e en f hiervoor, dat de periode van vijf dagen met gunstige weersomstandigheden, waarvan drie aaneengesloten, en het daaropvolgende controlebezoek moeten zijn uitgevoerd op uiterlijk 31 oktober.
  - h. Indien het geen genoemd onder sub c niet mogelijk is, dan dient de betreffende holte/scheur of opening ruim uitgezaagd te worden. De grootte van de holte moet ingeschat worden met behulp van een inspectie met endoscoop, en/of aan de hand van verdikkingen in de stam. Er dient minimaal een halve meter boven de (geïnspecteerde) holte/verdikking én onder de holte/invliegopening aangehouden te worden. Dit deel van de stam moet voorzichtig rechtop gezet worden tegen een andere stam aan. Voor de veiligheid van omstanders kan deze vastgebonden worden en kan het gebied afgezet worden. Indien dit niet mogelijk is, kan het gedeelte neergelegd worden met de holte opzij. Dit kan **alleen** als de verblijfplaats door één enkel individu wordt gebruikt. Bij grotere aantallen vleermuizen is dit niet mogelijk vanwege grote hoeveelheid mest. Vleermuizen raken dan besmeurd en kunnen daarvan ziek worden en doodgaan. De stam dient vervolgens te blijven staan zoals beschreven onder sub e.
13. Het ongeschikt maken van de paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis, welke **aanwezig is in het gebouw**, dient uitgevoerd te worden onder begeleiding van de ecologisch deskundige (voorschrift 4). De deskundige dient te allen tijde verslag te doen in het ecologisch logboek (voorschrift 2) van alle handelingen welke een effect hebben op de gewone dwergvleermuis. Aan het ongeschikt maken zijn de volgende voorwaarden verbonden:
- a. het ongeschikt maken dient te worden uitgevoerd tussen 15 april tot en met 31 oktober. Dit is in de actieve periode;
  - b. om vleermuizen redelijkerwijs de mogelijkheid te geven de verblijfplaats te verlaten voordat met de werkzaamheden wordt gestart, dienen exclusion flaps te worden geplaatst op alle invliegopeningen;
  - c. daar waar de exacte locatie van een verblijfplaats niet bekend is, dient de bebouwing in zijn geheel ongeschikt gemaakt te worden;
  - d. indien invliegopeningen, zoals genoemd onder sub c van geveldelen met elkaar in verbinding staan is het, onder voorwaarde dat minimaal één van deze openingen ongeschikt wordt gemaakt door middel van een exclusion flap, toegestaan om de overige openingen ongeschikt te maken door middel van weringsborstels, rondschuim of compriband zonder plakranden. De ruimte tussen exclusion flaps mag maximaal drie meter zijn;
  - e. het gebruik van materialen waarin vleermuizen verstrikt kunnen raken of aan vast kunnen plakken of verwonden, zoals (steiger)netten, glaswol of purschuim is niet toegestaan;
  - f. Om vleermuizen redelijkerwijs de mogelijkheid te geven om de verblijfplaats te verlaten voordat met de werkzaamheden wordt gestart dienen de maatregelen minimaal vijf dagen te worden ingezet, waarvan minimaal drie van de vijf dagen aaneengesloten met gunstige weersomstandigheden (minimaal 10 graden, minder dan 5 Bft en droog). Bij overdag slecht weer en 's avonds anderhalf uur voor zonsondergang tot en met twee uur na zonsondergang goed weer, telt dit nog steeds als een dag met gunstige weersomstandigheden. De weersomstandigheden dienen door de deskundige te worden opgenomen in het logboek;
  - g. na het ongeschikt maken en met inachtneming van de vereiste dagen met gunstige weersomstandigheden, dient een controlebezoek te worden uitgevoerd door de deskundige met behulp van een batdetector om de aanwezigheid van vleermuizen in de bomen uit te sluiten, alvorens het plangebied mag worden vrijgegeven voor het starten van de werkzaamheden;

- h. bij het ongeschikt maken in het najaar (1 september tot en met 31 oktober) geldt aanvullend op sub e en f hiervoor, dat de periode van vijf dagen met gunstige weersomstandigheden, waarvan drie aaneengesloten, en het daaropvolgende controlebezoek moeten zijn uitgevoerd op uiterlijk 31 oktober.

Aanwijzingen voor gebruik

- Deze omgevingsvergunning geldt alleen voor de soorten en verboden handelingen die in dit besluit genoemd zijn en voor de werkzaamheden die conform de aanvraag uitgevoerd worden, voor zover in deze omgevingsvergunning zelf niet anders aangegeven is.
- Op alle van nature in het wild levende planten en dieren en hun leefgebied geldt de specifieke zorgplicht zoals opgenomen in artikel 11.27 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Gelet op deze specifieke zorgplicht dient inzicht verkregen te worden met betrekking tot de aanwezigheid van soorten op de locatie van de activiteit. Hierbij geldt dat objectief vastgesteld moet worden of soorten negatieve gevolgen ondervinden van de voorgenomen activiteiten. Indien noodzakelijk moeten maatregelen getroffen worden om negatieve gevolgen zoveel als redelijkerwijs verwacht kan worden te voorkomen. Indien negatieve gevolgen redelijkerwijs niet te voorkomen zijn, dient de activiteit gestaakt te worden.
- In het kader van de specifieke zorgplicht dient tevens rekening gehouden te worden met broedgevallen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.
- Indien de vergunninghouder de onderhoudsverplichting van gerealiseerde maatregelen wenst over te dragen aan een derde, dan moet de vergunninghouder zorgdragen voor het contractueel vastleggen daarvan.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 8 mei 2024 hebben wij, namens TenneT TSO, een aanvraag om een omgevingsvergunning ontvangen voor het uitvoeren van flora- en fauna-activiteiten zoals opgenomen in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Omgevingswet. De aanvraag betreft schadelijke handelingen op vogelrichtlijnsoorten en een habitatrictlijnsoort, zoals opgenomen in artikel 11.37 en artikel 11.46 van het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal) ten behoeve van het vernieuwen van een hoogspanningsstation gelegen aan de Carolus Clusiuslaan 30 te Sassenheim. De vergunning wordt gevraagd voor het uitvoeren van schadelijke handelingen zoals genoemd in:

- artikel 11.37, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bal voor wat betreft het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren of het opzettelijk wegnemen van nesten van de boomvalk (*Falco subbuteo*), sperwer (*Accipiter nisus*) en de ransuil (*Asio otus*);
- artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bal voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*);
- artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder d, van het Bal voor wat betreft het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*).

De omgevingsvergunning wordt aangevraagd voor de periode van 1 juli 2024 tot 1 april 2029.

Relevante documenten

Voor de aanvraag zijn de volgende, voor dit besluit relevante, documenten aangeleverd:

- Activiteitenplan BRP hoogspanningsstation Sassenheim, TAUW B.V., Kenmerk: R001-1294676VSX-V04-pws-NL, 1 oktober 2024, (ODH1181664) inclusief de bijlages:
  - Bijlage 1, Quickscan BRP Sassenheim, TAUW B.V., projectkenmerk: 1287717, 28 maart 2023;
  - Bijlage 2, Soortgericht onderzoek BRP Sassenheim, TAUW B.V., Kenmerk: R006-1287717JWJ-V02-mdg-NL, 6 februari 2024.
- *E-mailbericht*, Groot maatschappelijke belang voor procedure Hoogspanningsstation Sassenheim (01105246.), TenneT TSO, 24 juli 2024(ODH1166915);
- Reactie op verzoek aanvullende informatie bij aanvraag omgevingsvergunning ff-activiteit met zaaknummer 01096570, TAUW B.V., kenmerk: L002-1294676VSX-V01-sss-NL, 27 september 2024 (ODH1175689);
- *Weergave van de planning*, Master Schedule - Testfase - Station Sassenheim 150 - 12 Velden Bay Replacement Programme (BRP) (ODH1175690)
- *Mailwisseling over vleermuiskasten*, FW: SS150; vleermuiskasten aan buitengevel gebouw van Liander, (ODH1175691)
- *Mailwisseling over nestmanden*, FW: SS150; Nestmanden plaatsen bosje GAS-drukgebouw van Liander, (ODH1175692)
- *Overzicht werkzaamheden*, Figuur 2.2, TAUW B.V. (ODH1175693);
- Vervolg op reactie op verzoek aanvullende informatie bij aanvraag omgevingsvergunning ff-activiteit met zaaknummer 01096570, TAUW B.V., kenmerk: L003-1294676VSX-V01-sss-NL, 4 oktober 2024 (ODH1181682).

Procedure

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 16.64 van de Ow zijn toegepast op deze aanvraag.

Doordat de aangeleverde gegevens onvolledig waren, is op 19 september 2024 verzocht om aanvullende gegevens.

Op 27 september, 1 en 7 oktober 2024 hebben wij aanvullende gegevens ontvangen.

Verlenging

Met toepassing van artikel 16.64, tweede lid, van de Ow hebben wij op 27 mei 2024 de termijn voor de afhandeling van de aanvraag met zes weken verlengd.

Bevoegd gezag

De activiteit wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 5.10, eerste lid, aanhef en onder e, van de Ow, artikel 11.24 van het Bal en artikel 4.6, eerste lid, aanhef en onder e, van het Omgevingsbesluit zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan de Ow, paragraaf 7.2.8a.2. van de Omgevingsregeling, artikel 11.37 en 11.46 van het Bal, artikel 8.74j en 8.74k van het Besluit kwaliteit leefomgeving (hierna: Bkl) en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

Op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Omgevingswet is het verboden om zonder omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteiten te verrichten voor zover het gaat om een bij algemene maatregel van bestuur genoemd geval.

De aanvraag is getoetst aan de relevante artikelen in paragraaf 7.2.8a.2. van de Omgevingsregeling.

De boomvalk, de sperwer en de ransuil zijn van nature in Nederland in het wild levende vogels en beschermd op grond van artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

Op grond van artikel 11.37, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bal geldt een verbod op het uitvoeren van flora- en fauna-activiteiten zonder omgevingsvergunning voor:

- het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren, of het opzettelijk wegnemen van nesten van de boomvalk, de sperwer en de ransuil.

De gewone dwergvleermuis is een van nature in Nederland in het wild levend dier van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn.

Op grond van artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder b en d, van het Bal geldt een verbod op het uitvoeren van flora- en fauna-activiteiten zonder omgevingsvergunning voor:

- de gewone dwergvleermuis opzettelijk te verstoren;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen.

Op grond van artikel 8.74j, eerste lid, en artikel 8.74k, eerste lid van het Bkl wordt een omgevingsvergunning slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing voor het verrichten van de activiteit bestaat;
- de activiteit nodig is omdat tenminste één van de belangen genoemd in artikel 8.74j, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bkl aan de orde is; en
- de activiteit niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soort respectievelijk er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beoordeling

Aanvraag

TenneT TSO is voornemens om het hoogspanningsstation aan de Carolus Clusiuslaan 30 te Sassenheim te vernieuwen. De vernieuwing maakt onderdeel uit van het 'Bay Replacement Program' (hierna: BRP) waarin ruim 140 hoogspanningsstations van 110- en 150kV stations in Nederland binnen beperkte tijd worden vervangen. Om de leveringszekerheid in de toekomst te kunnen waarborgen moeten deze stations vernieuwd worden. Ten behoeve van de werkzaamheden worden bomen gekapt, ongeveer een oppervlak van maximaal 4.000m², wat neer komt op zo'n 186 bomen (waarbij ook hele jongen bomen, met een stamdiameter van enkele centimeters). In appendix I zijn de werkzaamheden en de locaties in het plangebied weergegeven. De aanvraag en de planning van de werkzaamheden is als volgt:

Oktober 2024:

- de kap van de bomen in de oosthoek van het plangebied. In appendix I het geel omrande gebied. Deze werkzaamheden duren twee weken.
- Kap van bomen ter plaatse van de kabels langs de noordoostkant, weergegeven als roze lijnen in appendix I. Deze werkzaamheden duren twee weken.

November 2024:

- Het bouwrijp maken van het terrein. Als aanvoerroute van het bouw materiaal en – materieel wordt de bestaande oprijlaan (Carolus Clusiuslaan, linksonder in appendix I) gebruikt die aansluit op de provincie weg N433. De bomen langs deze oprijlaan blijven bij het voornemen behouden.

In januari of februari 2025:

- Start bouw met stil heien (schroeven).

Eind 2026

- Sloop van pand met compressor en (groen in appendix I, zonder markering), met uitzondering van de kleinere noordwestelijk uitloper. Deze voormalige kantine blijft behouden binnen dit voornemen.

De werkzaamheden staan gepland te starten in oktober 2024 en duren naar verwachting tot eind 2027. Bij de aangevraagde vergunningperiode is rekening gehouden met eventuele uitloop van de werkzaamheden. Er is een langere ontheffingsperiode aangehouden gezien de monitoringsverplichting.

Schadelijke handelingen

Om te bepalen of een omgevingsvergunning in het kader van flora- en fauna-activiteiten benodigd is, heeft in 2022 en 2023 nader onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van de boomvalk, de sperwer, de ransuil en de gewone dwergvleermuis binnen het plangebied.

In 2022 is in het najaar een inspectie uitgevoerd om de aanwezigheid van nesten in de bosschages in kaart te brengen. Vervolgens is tijdens de broedseizoenen van 2023 de boomvalk, de sperwer en de ransuil gericht onderzoek uitgevoerd. Dit is gedaan door middel van in totaal zeven bezoeken die uitgevoerd zijn in de periode maart tot augustus. Voor de boomvalk zijn drie bezoeken in de periode 1 mei en 31 augustus 2023 uitgevoerd, voor de sperwer zijn vier bezoeken in de periode 1 maart tot 15 mei uitgevoerd en voor de ransuil zijn in de periode van 1 maart tot en met 20 april drie bezoeken tijdens schemer en deels s' nachts uitgevoerd. Daarnaast is op het moment van zonsopkomst en zonsopkomst tijdens de vleermuisbezoeken aandacht besteed aan roofvogels en uilen. Hiermee zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is geweest voor de boomvalk, de sperwer en de ransuil.

Voor wat betreft de gewone dwergvleermuis is het onderzoek uitgevoerd volgens het Vleermuisprotocol (2021), met uitzondering van het onderzoek naar massawinterverblijfplaatsen. Het te slopen gebouw, waarin de twee grote drukcompressoren zich bevinden is echter ongeschikt als massawinterverblijfplaats, omdat de binnentemperatuur constant op een daarvoor te hoge temperatuur wordt gehouden. Deze compressoren staan in de kelder, en produceren elk een druk van 200 bar. De warmte die bij dit proces vrij komt, zorgt ervoor dat de verdieping erboven constant tot een temperatuur tussen de 15°C a 20°C verwarmd wordt (de ruimte met de compressoren heeft vanzelfsprekend een nog hogere temperatuur). Dit is een ongeschikte temperatuur voor massawinterverblijfplaatsen. Zodoende is het uitgesloten dat dit pand fungeert als massawinterverblijfplaats, en is nachtelijk onderzoek niet uitgevoerd naar deze functie. Daarmee is voldoende aannemelijk gemaakt dat de functies van het plangebied voor de gewone dwergvleermuis in kaart zijn gebracht.

Boomvalk

Tijdens het bezoek op 24 mei 2023 is een boomvalk opvliegend waargenomen. De avond daarvoor, tijdens een onderzoek naar de rugstreeppad, was de boomvalk hier tevens waargenomen. Tijdens het laatste bezoek is buiten het plangebied een boomvalk gehoord. Het nest is niet aangetroffen door de dichte begroeiing zoals klimop en het dichte bladerdek en de verborgen leefwijze van boomvalk. Een van de nestmanden die op 14 februari 2024 is geplaatst is in het broedseizoen van 2024 in gebruik genomen door de boomvalk. Hier is op 19 juni 2024 een actief nest met drie eieren geconstateerd. Omdat deze nestmand binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden hing, is deze na het broedseizoen verwijderd. Voor wat betreft de boomvalk geldt dat deze niet jaarlijks terugkeren naar hetzelfde nest maar in hun territorium meerdere (kraaien)nesten hebben die ze gebruiken nadat deze net verlaten zijn of kunstmatige nestmanden gebruiken. Gezien de werkzaamheden zich binnen de invloedssfeer van het broedterritorium van de boomvalk bevinden en dit deel van het broedterritorium tijdelijk niet geschikt is valt de activiteit onder schadelijke handelingen zoals bedoeld in 11.37, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bal.

Sperwer

Tijdens het eerste bezoek was een paartje sperwer actief binnen het plangebied. Er werden baltsvluchten uitgevoerd en een boom met klimop uitgebreid geïnspecteerd. Een fysiek nest tussen het klimop is niet waargenomen, maar kan niet uitgesloten worden vanwege de dichte begroeiing. Tijdens het derde bezoek is op dezelfde locatie het paartje weer waargenomen als tijdens het eerste bezoek. Eén individu vloog gedurende het bezoek rond het plangebied, het andere individu was aanwezig rond de klimopboom. Tijdens het vijfde bezoek is een wegvliegende sperwer waargenomen. Gelet op het gedrag dat is waargenomen is een nestplaats niet uit te sluiten en wordt er vanuit gegaan dat deze aanwezig is in het plangebied. Voor wat betreft de sperwer geldt dat deze jaarlijks een nieuw nest bouwen, doorgaans binnen enkele tientallen meters van voorgaande nesten⁵. Het kan voorkomen dat de sperwer een oud nest gebruiken van een van de vorige jaren⁶. Gezien de werkzaamheden zich binnen de invloedssfeer van het broedterritorium van de sperwer bevinden en dit deel van het broedterritorium tijdelijk niet geschikt is valt de activiteit onder schadelijke handelingen zoals bedoeld in 11.37, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bal.

Ransuil

Tijdens de bezoeken tussen 1 maart en 20 april is de ransuil niet waargenomen. Tijdens het onderzoek naar de rugstreeppad in het plangebied, op 23 mei, is echter een ransuil in het plangebied waargenomen. Na dit bezoek is op 11 juli tevens een jong van de ransuil gehoord, waarmee de aanwezigheid van een nestplaats is vastgesteld. De ransuil blijft jaarrond nabij de broedplaats, en kunnen hetzelfde nest gebruiken als nestplaats⁷. Gezien de werkzaamheden zich binnen de invloedssfeer van het broedterritorium en de nestplaats van de ransuil bevinden en

---

⁵ [Sperwer | Sovon Vogelonderzoek](#)

⁶ [WR-HWo, De Sperwer \(roofvogels-hw.nl\)](#)

⁷ [Ransuil | Sovon Vogelonderzoek](#)

dit deel van het broedterritorium tijdelijk niet geschikt is valt de activiteit onder schadelijke handelingen zoals bedoeld in 11.37, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bal. Dit valt onder schadelijke handelingen zoals bedoeld in 11.37, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bal.

Op 23 januari 2024 heeft er een bezoek plaats gevonden om te inventariseren op roestplaatsen van de ransuil. Deze zijn niet aangetroffen. Het bezoek startte om 16:00, waarbij tot zonsondergang (17:11) gezocht is naar ransuilen in bomen en klimop. Hierbij is gebruik gemaakt van een verrekijker en warmtebeeldcamera. Tot 18:10 uur is nog rondgelopen om eventueel uitvliegende individuen te tellen, die mogelijk aan het zicht onttrokken werden door de klimop. Er zijn geen ransuilen waargenomen. De aanwezigheid van roestplaatsen van de ransuil is uitgesloten.

Boomvalk, sperwer en ransuil

De nesten van ransuil, sperwer en boomvalk bevinden zich langs de toegangsweg van het plangebied, zie appendix II. De bomen waarin de nestplaatsen zich bevinden en de bomen daar omheen blijven behouden. Echter door de uitvoering van werkzaamheden kunnen versturende effecten op de nestplaatsen optreden. Bijvoorbeeld door graafwerkzaamheden in de berm van de toegangsweg of de aanwezigheid en bedrijvigheid van werkverkeer in het noordelijk deel van het plangebied (afstand van enkele tot meer dan 100 meter tot de werkzaamheden). De meeste versturende werkzaamheden, namelijk de kap van bomen, vindt plaats voorafgaande aan het broedseizoen van 2025, namelijk in de winter van 2024-2025. Er vinden geen heiwerkzaamheden plaats, omdat de trillingen die daarbij vrij komen schadelijke gevolgen kunnen hebben voor de ondergrondse oliedrukkabels. Daarom worden de heipalen in de bodem geschroefd, wat een vele malen lagere geluidsintensiteit geeft dan 'klassiek' heien. Zodoende worden deze werkzaamheden niet tot de meest versturende werkzaamheden gerekend, aangezien deze waarschijnlijk niet versturend zijn voor de vogels langs de oprijweg.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. In het plangebied zijn twee paarterritoria van gewone dwergvleermuis aangetroffen. Eén van deze paarterritoria bevindt zich in het noordoosten van het plangebied, daar waar alleen een kleine bosschage aanwezig is. Voor het noordoostelijke territorium geldt in dat geval dat de paarverblijfplaats zich bevindt in een boom (in een holte of achter loszittend schors). Het tweede paarterritorium bevindt zich langs de toegangsweg en een deel van de gebouwen links en rechts van de toegangsweg. Voor het zuidelijk territorium geldt dat niet vastgesteld kon worden in wat voor een object de verblijfplaats zich bevindt. Dit territorium loopt namelijk over zowel een tweetal gebouwen als een aantal bomen. Aangenomen wordt dat de verblijfplaats zich in één van deze objecten bevindt. Van paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis mag er redelijkerwijs vanuit worden gegaan dat deze ook in gebruik zijn gedurende milde winters door één of enkele individuen als winterverblijfplaats. Met de geplande werkzaamheden gaan deze verblijfplaatsen verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Dit valt onder schadelijke handelingen zoals bedoeld in 11.46, eerste lid, aanhef en onder b en d, van het Bal.

Voorgestelde maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de boomvalk, de sperwer, de ransuil en de gewone dwergvleermuis tot een minimum te beperken, worden maatregelen voorgesteld zoals beschreven in 'Activiteitenplan BRP hoogspanningsstation Sassenheim' van 1 oktober 2024 en de 'Reactie op verzoek aanvullende informatie bij aanvraag omgevingsvergunning ff-activiteit met zaaknummer 01096570' van 27 september 2024. Deze maatregelen zien onder andere op het ongeschikt maken van de bomen en de bebouwing in de actieve van de gewone dwergvleermuis en het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige met kennis van de boomvalk, de sperwer, de ransuil en de gewone dwergvleermuis.

Geen andere bevredigende oplossing

Het project is locatiegebonden aangezien het gaat om het vernieuwen van een bestaand verouderd

hoogspanningsstation. Ook binnen het plangebied kent de toekomstige inrichtingsmogelijkheden zijn beperkingen. Zo dient met de toekomstige inrichting rekening gehouden te worden met allerlei technische aspecten, zoals afstand tot hoogspanningsleidingen en positioneringen van transformatoren. Ook zijn andere partijen zoals Liander (regionaal netbeheerder) actief op het terrein, die ook grond in beheer hebben. Tot slot zijn er oliedrukkabels aanwezig verspreid over het terrein. Op deze kabels kan niet gebouwd worden, omdat er anders ernstige milieurisico's ontstaan. De aanwezigheid van dit type kabels geeft dan ook beperkingen voor het toekomstig terreingebruik. De nieuwbouw is dan ook voorzien op plekken waar deze kabels in de huidige situatie niet aanwezig zijn. Door uitvoering van de beoogde ontwikkeling vindt er garantie en continuering van de stroomvoorziening plaats. Samenvattend zijn er geen andere inrichtingsmogelijkheden die zorgen voor minder effect op beschermde soorten, én waarbij hetzelfde technische resultaat bereikt wordt.

Wat betreft de werkzaamheden worden alle mogelijke mitigerende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op de boomvalk, de sperwer, de ransuil en de gewone dwergvleermuis te verminderen, hetgeen wordt opgenomen en geborgd in een ecologisch werkprotocol. Zo wordt er rekening gehouden met de kwetsbare periode van de boomvalk, de sperwer, de ransuil en de gewone dwergvleermuis en worden er maatregelen genomen om effecten tijdens de werkzaamheden te verminderen.

Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Met de gekozen werkwijze, planning en periode van uitvoering, wordt schade aan de boomvalk, de sperwer, de ransuil en de gewone dwergvleermuis zoveel mogelijk voorkomen.

Belangenonderbouwing

De vergunning is aangevraagd op grond van het belang het belang van 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid' zoals genoemd in artikel 8.74j, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bkl en 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' zoals genoemd in artikel 8.74k, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bkl.

Op grond van de Elektriciteitswet 1998 is TenneT aangewezen als beheerder van het Nederlands hoogspanningsnet. De netbeheerder heeft de taak de beheerde netten in werking te hebben en te onderhouden. Daarnaast dient de veiligheid en betrouwbaarheid van de netten en het transport over de netten gewaarborgd te worden. De distributie van elektriciteit is in Nederland een cruciale factor voor zowel de economie, de volksgezondheid en de openbare veiligheid. De elektriciteitsvoorziening is daarom in het rijksbeleid aangemerkt als vitale infrastructuur. De grote toename van opgewekte zonne- en windenergie veroorzaakt tal van problemen op het huidige elektriciteitsnet. Ook wordt er in de toekomst een grotere vraag naar elektriciteit verwacht door uitfasering van fossiele brandstoffen. De capaciteit van het huidige elektriciteitsnet schiet tekort om te voorzien in dit elektriciteitstransport. Dit in combinatie met het vernieuwen van sterk verouderde stations maakt de beoogde ontwikkeling een hoge prioriteit heeft bij de netbeheerder. Hiervoor is het BPR opgezet om 140 hoogspanningsstations in Nederland, die verouderd zijn, te vervangen. Daarnaast voorziet de beoogde ontwikkeling in het standaardiseren van het hoogspanningsstation. Hiermee wordt het hoogspanningsstation veiliger voor medewerkers die op het terrein werkzaamheden moeten uitvoeren. Door uitvoering van de beoogde ontwikkeling vindt er garantie en continuering van de stroomvoorziening plaats.

Wanneer de beoogde ontwikkeling niet tot uitvoer wordt gebracht, treden er meer risico's op ten aanzien van de garantie en continuering van de stroomvoorziening. Als het elektriciteitsnet op een locatie uitvalt kan daardoor elders in het elektriciteitsnet overbelasting optreden. Het gevolg hiervan is dat er een kettingreactie ontstaat en een groot deel van het elektriciteitsnet in Sassenheim en omgeving uitvalt. Hierdoor kan het in het ergste geval voorkomen dat er geen verlichting in het donker beschikbaar is, werken communicatiemiddelen niet meer, komen hulpdiensten te laat en is medische apparatuur niet meer bruikbaar, met alle gevolgen van dien.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat de genoemde belangen voldoende zijn onderbouwd om de negatieve effecten op de boomvalk, de sperwer, de ransuil en de gewone dwergvleermuis, welke als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Staat van instandhouding

Als gevolg van de werkzaamheden zijn de nestplaatsen en een deel van het broedterritorium van de boomvalk, de sperwer en de ransuil tijdelijk niet beschikbaar. De boomvalk en de ransuil zijn soorten die gebruik maken van nesten van andere soorten, zoals eksters of kraaien. In het plangebied blijft een groot deel van de bosschage behouden. Hierin zijn tevens veel nesten aanwezig die gebruikt kunnen worden door de boomvalk en de ransuil. Ook zijn op 14 februari 2024 vier alternatieve nestplaatsen aangeboden langs de toegangsweg, in het zuidwestelijke deel van het plangebied. In appendix III zijn de locaties weergegeven. Het ophangen van nestmanden in de omgeving bleek niet mogelijk, daarom is er voor gekozen alternatieve nestplaatsen op te hangen op het terrein van TenneT. Daarbij is wel rekening gehouden met locaties die zo ver mogelijk weg liggen van de verstorende bouwwerkzaamheden (meer dan 200 meter). De sperwer bouwt elk jaar een nieuw nest. Voor deze soort is zodoende ook geen alternatieve nestplaats aangeboden.

Met de beoogde kap gaat ongeveer 17% van de bosschage verloren, hiermee is er tijdens en na de werkzaamheden voldoende broedterritorium over voor de boomvalk, de sperwer en de ransuil. De bomen die in de noordelijke hoek van het plangebied worden gekapt zijn geen essentieel onderdeel van het foerageergebied rondom de nestlocaties. Alle soorten hebben een groot foerageergebied en zijn zodoende niet afhankelijk van één plaats van beperkte omvang. Het overgrote deel van de werkzaamheden vindt op circa 100 meter afstand van de nestplaatsen plaats. Bij aanvang van het nieuwe broedseizoen in 2025 hebben de meeste werkzaamheden al kunnen plaatsvinden, zoals kap, sloop en bouwwerkzaamheden in het noorden. Er zal geen materiaal en materieel worden opgeslagen langs de toegangsweg. Daarnaast wordt de toegangsweg ingesteld als rustzone, waarbij alleen kortstondige verplaatsingen van voertuigen van en naar de openbare weg toegestaan zijn. De hiervoor genoemde maatregelen zijn ook van toepassing op alle locaties waar alternatieve nestplaatsen zijn gerealiseerd (zie appendix III). Al deze plaatsen worden in het veld gemarkeerd met een afzetting.

Het ongeschikt maken van de nestplaatsen van de boomvalk, de sperwer en de ransuil dient verricht te worden onder begeleiding van en na expliciete vrijgave door een ecologisch deskundige (voorschrift 4) en buiten de broedperiode van de boomvalk, de sperwer en de ransuil. Hiervoor dient de periode van 1 maart tot en met 15 september aangehouden te worden, zodat deze voor alle drie de soorten dekkend is. Dit wordt uitgevoerd door het plaatsen van een bal in het nest. Wanneer door de deskundige wordt geconstateerd dat een nest voorafgaand aan het ongeschikt maken in gebruik is, dient met de werkzaamheden en het ongeschikt maken te worden gewacht tot alle individuen het nest vrijwillig hebben verlaten en niet meer afhankelijk zijn van het nest. De bal voorkomt dat bij uitloop van de meest verstorende werkzaamheden nestplaatsen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden in gebruik worden genomen. De bal dient na afronding van de werkzaamheden weer verwijderd te worden zodat de nestplaatsen weer beschikbaar komen. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften.

Gezien de ongunstige staat van instandhouding van de boomvalk, de sperwer en de ransuil dient de aanwezigheid van deze soorten in het plangebied te worden gemonitord gedurende een periode van drie jaar. Er dient hiervoor een monitoringsplan ter goedkeuring te worden voorgelegd aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. Ook hebben wij de randvoorwaarden voor deze monitoring in dit voorschrift neergelegd. De monitoring dient te starten vanaf het eerste volgende broedseizoen (2025). Uit de monitoring moet blijken of de soorten gebruik blijven maken van het plangebied als broedgebied en of soorten gebruik maken van de aangeboden alternatieve nestplaatsen en of deze alternatieven functioneel zijn. Met de

opgelegde monitoring wordt de effect van de werkzaamheden vastgesteld en indien nodig kunnen extra maatregelen worden genomen of opgelegd.

Voor zowel de boomvalk, als de sperwer alsook de ransuil is de staat van instandhouding, zowel regionaal als landelijk, als zeer ongunstig ingeschat. Het is echter aannemelijk dat met de beoogde activiteit geen verdere achteruit gang van de staat van instandhouding te weeg brengt. Het overgrote deel van de bosschage blijft behouden (83%), waarbij aannemelijk is dat deze bosschage in gebruik zal blijven als broedgebied voor deze soorten. Dit wordt tevens geborgd door de monitoring, waarbij aanvullende maatregelen getroffen kunnen worden indien blijkt dat de soorten het plangebied niet meer gebruiken.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de voorgestelde maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de werkzaamheden niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus.

Gewone dwergvleermuis

Als gevolg van de werkzaamheden gaan twee paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, met mogelijk milde winterfunctie, verloren. Op 14 februari 2024 zijn vier tijdelijke vleermuiskasten van het type Schwegler 2FN gerealiseerd aan bomen in het plangebied en vier kasten van het type VK WS 12 aan de gevels aan het gebouw in het plangebied. De kasten zijn verspreid door het plangebied opgehangen en hangen tot maximaal 300 meter afstand van de aangetroffen verblijfplaatsen. De locaties die zijn geselecteerd bevinden zich buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Dit betekent dat deze vrij zijn van verstoring door licht, trillingen en geluid die een negatieve invloed op vleermuizen zouden kunnen hebben. In de permanente situatie blijven de kasten aan de bomen behouden. Omdat echter de levensduur van kasten aan bomen minder lang is dan inbouwvoorzieningen, worden inbouwvoorzieningen tevens gerealiseerd. In de nieuwbouw in het plangebied worden aan ten minste twee zijdes een spouwmuur van minimaal vijf meter breed minimaal vier meter hoog beschikbaar gemaakt voor vleermuizen. Via open stootvoegen van minimaal 2,5 centimeter breed en vijf centimeter hoog kunnen gewone dwergvleermuizen toegang krijgen tot de spouwmuur. Hiermee worden gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden voor de gewone dwergvleermuis ter compensatie voor hetgeen dat verloren gaat.

Tussen 1 en 31 oktober 2024 worden de paarverblijfplaatsen ongeschikt gemaakt om te voorkomen dat er vleermuizen aanwezig zijn in de bomen en in het gebouw ten tijde van de uitvoering van de werkzaamheden. Voorgesteld wordt om door middel van een endoscoop te controleren of er vleermuizen aanwezig zijn. Bij afwezigheid wordt de boom of direct gekapt of wordt de verblijfplaats afgesloten. Hier gaan wij deels mee akkoord. Dit mag alleen toegepast worden bij holtes waarvan zeker is dat de hele holte te overzien is. Bij aanwezigheid van vleermuizen óf de holtes naar het oordeel van de deskundige (voorschrift 4) niet goed inzichtelijk zijn, dienen werende maatregelen getroffen te worden. Bij (spechten)gaten en scheuren kunnen maatwerk exclusion flaps toegepast worden. Voorgesteld wordt om de bomen aan te lichten indien exclusion flaps niet toepasbaar zijn. Hier gaan wij niet mee akkoord, omdat enkel het aanlichten van een verblijfplaats niet effectief genoeg is om deze ongeschikt te maken. De opening van een potentiële verblijfplaats, waar geen exclusion flap toegepast kan worden, kan ingerold worden in huishoudfolie, waarbij de invliegopening vrijgelaten wordt. Hiermee heeft de vleermuis geen grip meer op de boom en kan zodoende niet de verblijfplaats binnen gaan. Na het toepassen van de werende maatregelen is een controleronde nodig, alvorens de boom vrijgegeven kan worden voor de kap. Dit controle bezoek dient een avondbezoek te zijn. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. Wanneer het onduidelijk is waar de vleermuis zich exact bevindt of verblijfplekken zijn onbereikbaar, kunnen bomen (in delen) afgezaagd worden. Hierna dienen deze delen recht opgezet te worden tegen een andere stam aan. De openingen dienen vrij te zijn zodat vleermuizen op eigen beweging de verblijfplaatsen kunnen verlaten. Hiermee wordt voorkomen dat individuen worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het

meest actuele Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12).

De gewone dwergvleermuis komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Sassenheim. Door de voorgenomen maatregelen en de beperkte omvang van het effect is het aannemelijk dat de gewone dwergvleermuis in de directe omgeving aanwezig blijft.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de voorgestelde maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de werkzaamheden niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de boomvalk, ransuil, sperwer en de gewone dwergvleermuis.

Ecologisch werkprotocol

De start van de werkzaamheden dient gemeld te worden bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. De werkzaamheden en de wijze waarop de maatregelen worden uitgevoerd dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit protocol dient bij het melden van de start van de werkzaamheden meegestuurd te worden. Voorts dient het protocol op de locatie aanwezig te zijn. Hierdoor weten ook de uitvoerders op welke wijze de werkzaamheden zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Wij hebben dit in de voorschriften 1, 2 en 3 vastgelegd.

Samenhangende besluiten

Bij deze beoordeling is uitsluitend gekeken naar mogelijke effecten op de boomvalk, ransuil, sperwer en de gewone dwergvleermuis op basis van de aangeleverde informatie. Er kunnen nog andere toestemmingen nodig zijn om de gevraagde activiteiten te kunnen uitvoeren, bijvoorbeeld van de gemeente of het waterschap.

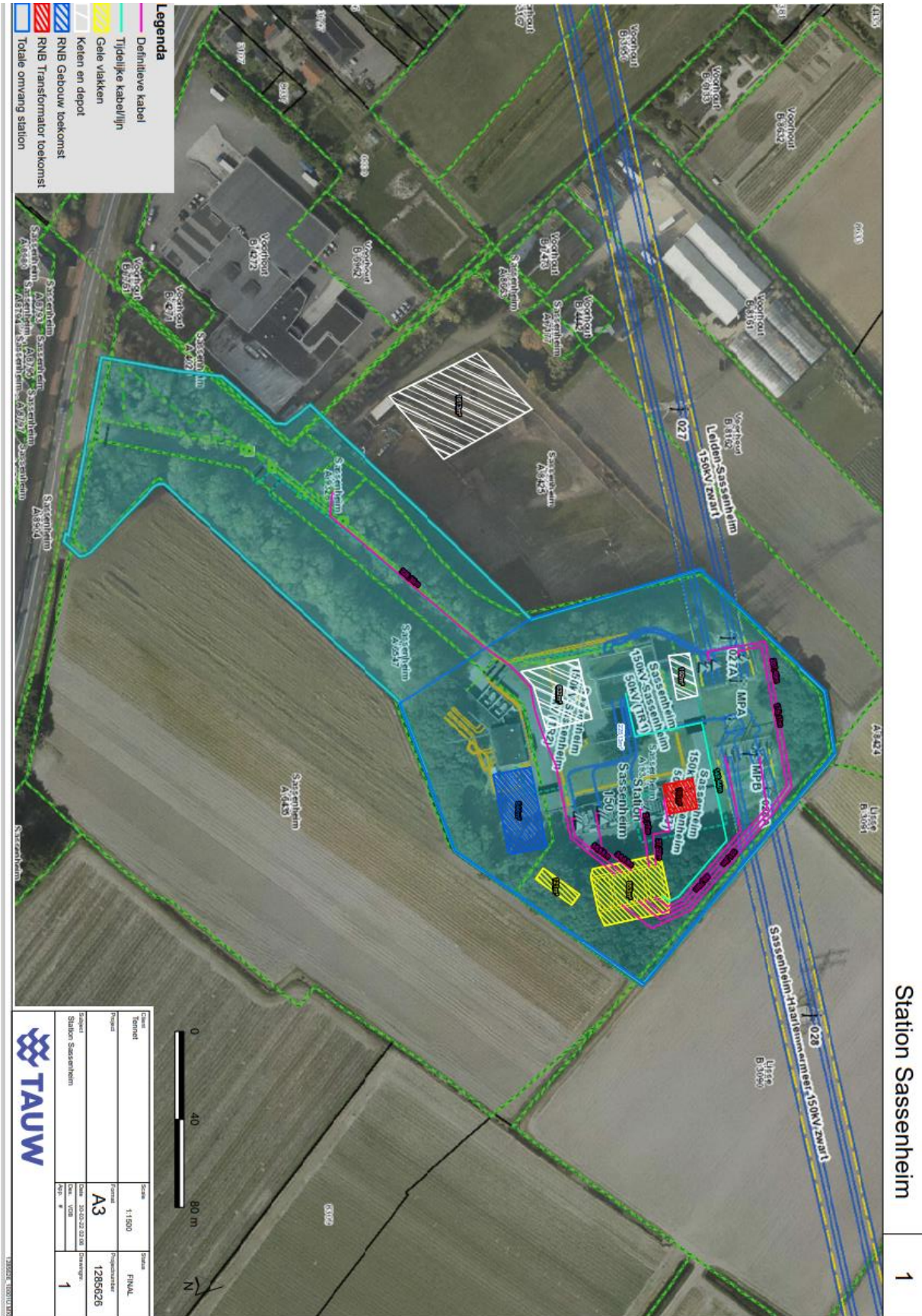
Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde vergunning op grond van artikel 8.74j, eerste lid, en artikel 8.74k, eerste lid, van het Bkl worden verleend.

Appendix I: Overzicht werkzaamheden. Kap vindt plaats in rode en gele contouren in plangebied

Appendix II: Ligging nestplaatsen ransuil (geel), boomvalk (blauw) en de sperwer (oranje)

Appendix III: Locaties nestmanden in plangebied

